

לקוטי תורה • פרשת מטות • מאמר 7

ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא...

ביאור ל"היחלצו מאתכם"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/7](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/7)

1 **ביאור ענין החלצו מאתכם יחלצו מיבעי ליה דהא מאתכם משמע ולא כולכם והחלצו משמע כולכם דהא כתיב וידבר משה אל העם לאמר החלצו.**

ביאור עניין "היחלצו מאתכם": היה צריך לומר "יחלצו", שכן "מאתכם" משמעו שלא כולכם, ואילו "היחלצו" משמעו כולכם, שהרי נאמר: "וידבר משה אל העם לאמר: היחלצו".

אך הענין כי הנה להבין ענין מדין יש להקדים ענין שבעה עממין הכנעני והחתי כו' אך העניין הוא כך: כדי להבין את עניינה של מדין, יש להקדים ולבאר את עניינם של שבעת העמים, הכנעני והחתי וכו',

שנאמר בהם כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ כו' שהם שיורי הזמ"ל [הז' מלכים] דתהו דהיינו הסיגים והפסולת שנשארו אחר הבירור,

שעליהם נאמר: "כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ" וכו'. הם שיירי שבעת מלכי התוהו, כלומר הסיגים והפסולת שנותרו לאחר הבירור,

כמו אברהם שיצא ממנו כו' שכבר יצא להתברר ונפרד מאברהם ונעשה סיגים וקליפה דהיינו למטה נעשה סיגים אבל לא למעלה

כמו אצל אברהם, שממנו יצא וכו': הדבר כבר יצא להיברר, נפרד מאברהם ונעשה סיגים וקליפה; כלומר, למטה נעשה סיגים, אך לא למעלה.

(ר"ל [רוצה לומר] כשנתלבשה נשמת אברהם שמחסד עליון למטה ממנו בגוף אזי יצא ממנו כו' לפי שהגוף נלקח מקי"נ [מקליפת נוגה] ששם נשאר ממה שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] משא"כ מצד נשמת אברהם כמו שהיא למעלה באצילות ועמ"ש בביאור ע"פ שחורה אני ונאווה כאהלי קדר כו').

(כלומר, כאשר נשמת אברהם, שמקורה בחסד העליון, התלבשה למטה ממנה בגוף, אז יצא ממנו כו', משום שהגוף נלקח מקליפת נוגה, שבה נותר [משהו] ממה שנפל בשבירת הכלים; אך לא כן מצד נשמת אברהם כפי שהיא למעלה, בעולם האצילות. ועיין במה שנכתב בביאור על הפסוק "שחורה אני ונאווה... כאהלי קדר" וכו').

והנה מתחלה הוברר אצילות דהיינו שהמוכח מהניצוצי וכלים דתהו נכלל בקדושת האצילות, ומה שלא היה יכול להיות נכלל באצילות נעשה בריאה, והכל בסטרא דקדושה בחי ביטול רק באצילות הוא ביטול גמור ובבריאה הוא יש שבטל

והנה, תחילה נתבררה האצילות: כלומר, המוכח שניצוצות וכלים של התהו נכלל בקדושת האצילות, ומה שלא היה יכול להיכלל באצילות נעשה בריאה. הכול בצד הקדושה, בכחינת ביטול; אלא שבאצילות הביטול שלם, ואילו בבריאה יש מציאות שמתבטלת,

וכמו וצבא השמים לך משתחווים וכתוב שמים לא זכו בעיניו וכתוב ובמלאכיו ישים תהלה (באיוב ס"ד)
וכמו דאפקוהו למטי"ט [למטטרון] ומחיוהו ס' פולסין דנורא,

כמו שנאמר: "וצבא השמים לך משתחווים"; ונאמר: "שמים לא זכו בעיניו"; וכן נאמר: "ובמלאכיו ישים תהלה" (באיוב, פרק ד'); וכמו שהוציאו את מט"ט והלקו אותו שישים מלקות של אש,

(והיינו לפי שאין הביטול כדבעי כמ"ש במ"א ועמ"ש בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו' את קרבני לחמי בענין שירה של המלאכים).

(וזה משום שהביטול אינו כראוי, כפי שנתבאר במקום אחר. ועיי' במה שנכתב במאמר המתחיל "צו את בני ישראל" וכו', "את קרבני לחמי", בענין שירת המלאכים).

ומזה יובן איך שבריו השתלשלות יוכל להיות נעשה סיגים ממש וזהו שאמרו נתן עיניו במקדש ראשון והרי פעם אמרו שטן ופנינה לש"ש [לשם שמים] נתכוונו,

מכאן אפשר להבין כיצד, בעקבות ריבוי שלבים בהשתלשלות, עשויים להיווצר סיגים ממש. וזהו שאמרו: "נתן עיניו במקדש ראשון"; ואף על פי כן אמרו במקום אחר: "השטן ופנינה לשם שמים נתכוונו".

אך שניהם אמת כי שרש התחלת הסיגים והקליפות אינו רע גמור ושם הוא ענין לשם שמים נתכוונו. אבל שתי האמירות אמת, שכן שורש תחילתם של הסיגים והקליפות אינו רע גמור; ושם אכן שייך לומר "לשם שמים נתכוונו".

אמנם מה שמשלשל למטה מטה נעשה סיגים קשים יותר ומקטריגים ממש ואמר החנם ירא איוב כו'. אולם ככל שהדבר משלשל למטה יותר, הוא נעשה סיגים קשים יותר ומקטרג ממש, והוא אומר: "החנם ירא איוב" וכו'.

ועמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחשת. ועד"ז הוא ענין התהוות ז' עממין הכנעני והחתי כו' מז' מדות דתהו.

ועיין במה שכתוב במאמר המתחיל "ויעש משה נחש נחשת". ועל דרך זו נוצרו שבעת העמים — הכנעני והחתי וכו' — משבע המדות דתהו.

אך ענין מדין הוא מ"ש בספרא דצניעותא (בזהר פ' תרומה קע"ו ב') עד לא הוו מתקלא לא הוו משגיחין אפין באפין, שהיו בחי' אב"א [אחור באחור]

אבל עניינו של מדין הוא מה שכתוב בספרא דצניעותא (בזהר, פרשת תרומה, קע"ו ע"ב): "עד לא הוו מתקלא, לא הוו משגיחין אפין באפין" — הם היו בבחינת אחור באחור,

וזהו בחי' תהו זה תחת זה רה"ר [רשות הרבים] (ו"ל [וזה לשונו] הפי' מתלמיד האריז"ל [הארי' זכרוננו לכרכה] שם, ר"ל [רוצה לומר] שבעולם התהו היו השש קצוות משתלשלות זו ע"ג [על גבין] זו וא"כ לא היו משגיחין הכתר פכ"פ [פנים בפנים] עם הת"ת [התפארת]

וזהו בחינת תהו: זה תחת זה, רשות הרבים. (וזה לשון הפירוש של תלמיד האריז"ל שם: "רוצה לומר, שבעולם התהו היו שש הקצוות משתלשלות זו על גבי זו, ואם כן לא היו משגיחים הכתר והתפארת פנים בפנים,

כי חסד וגבורה היו מפסיקין ביניהם גם חסד וגבורה בעצמם לא היו פכ"פ [פנים בפנים] כו' משא"כ בעולם התיקון עכ"ל [עד כאן לשונו]. ור"ל [ורוצה לומר] אבל בעולם התיקון חסד וגבורה הם בבחי' פכ"פ [פנים בפנים] וגם כתר עם הת"ת [התפארת]

כי חסד וגבורה היו מפסיקים ביניהם; גם חסד וגבורה עצמם לא היו פנים בפנים וכו', שלא כמו בעולם התיקון". עד כאן לשונו. כלומר, בעולם התיקון חסד וגבורה הם בבחינת פנים בפנים, וכך גם הכתר והתפארת,

דהיינו עתיקא עם ז"א הם בבחי' פכ"פ [פנים בפנים] וכמש"ש [וכמה שכתוב שם] בפ"י האריז"ל [הארי' זכרוננו לברכה], וע' בזהר הרקיע פ' בראשית דף ב' ע"ב גבי עאלת אות צ' כו' אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כו' (ע"ש)

כלומר, עתיקא וז"א הם בבחינת פנים בפנים, כפי שכתוב שם בפירוש האריז"ל. ועיין בזהר הרקיע, פרשת בראשית, דף ב' ע"ב, בעניין "נכנסה אות צדי" וכו', "אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא" וכו'; עיין שם.)

והפיי הוא שלא היה שייכות לחסד עם גבורה שהחסד היה חסד שבחסד והגבורה היה גבורה שבגבורה, וכיון שזה חסד פשוט וזה גבורה פשוטה הרי הם ב' הפכיים כמים ואש שלא יוכל להתחבר ולהזדווג יחד.

והכוונה היא שלחסד לא היה כל קשר עם גבורה, שכן החסד היה חסד שבחסד והגבורה הייתה גבורה שבגבורה; וכיון שזהו חסד פשוט וזו גבורה פשוטה, הרי הם שני הפכים, כמו מים ואש שאינם יכולים להתחבר ולהתאחד.

2 וזהו דלא הוו משגיחין אפין באפין, והתיקון הוא להיות בהתכללות והיינו ע"י מ"ה [שם מ"ה] כי השבירה הוא בבחי' ב"ן [שם ב"ן] עולם הנקודים וההתכללות הוא ע"י המשכת המוחין במדות והיינו מבחי' חכמה כח מה.

וזהו [פירוש] "לא היו משגיחים פנים בפנים". התיקון הוא שתהיה התכללות, והיינו באמצעות שם מ"ה (45); שהרי השבירה היא בבחינת שם ב"ן (52), עולם הנקודים, ואילו ההתכללות היא באמצעות המשכת המוחין במדות, והיינו מבחינת חכמה — כוח מה.

כי הנה עד"מ מבשרי אחזה שהמדות באדם כשהם בלתי הנהגת השכל אזי כל מדה אין לה קישור וחיבור כלל עם זולתה

שהרי, על דרך משל, "מבשרי אחזה": כאשר מדותיו של אדם אינן נתונות להנהגת השכל, אין לכל מדה קשר וחיבור כלל עם חברתה,

כמו כאשר יכעוס ויקצוף אין לו רחמים וחסד בשעה זו כלל על מי שכועס עליו וכן בהפך

כגון כשהוא כועס ומתרגז, אין בו באותה שעה רחמים וחסד כלל כלפי מי שהוא כועס עליו; וכן להפך.

ונמצא מדות חו"ג [חסד וגבורה] מפורדין המה זה מזה וע"כ יוכל להסתעף ממותרי הדין דין קשה ביותר.

נמצא שמדות חסד וגבורה נפרדות זו מזו, ולכן מעודף הדין עלול להסתעף דין קשה ביותר.

אבל ע"י התלבשות החכמה במדות יתנהגו המדות ע"פ חיוב החכמה ויכבוש כעסו להיות בו ג"כ תערובות חסד ורחמים כו'

אבל כאשר חכמה מתלבשת במדות, המדות יתנהגו על פי הכרעת החכמה, והוא יכבוש את כעסו, כך שיהיו בו גם תערובת של חסד ורחמים וכו'.

ועי' ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לעולם יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארז והיינו ע"י שיהיה מוח שליט על הלב.

ועל כך אמרו רבותינו ז"ל: "לעולם יהי אדם רך כקנה ואל יהי קשה כארז". וזהו באמצעות היות המוח שליט על הלב.

3 והנה ענין התיקון הם ב' ענינים. הא' להיות התכללות חסד מגבורה וגבורה מחסד, ר"ל [רוצה לומר] שלא יהי [יהיה] החסד רק בחי' אחד היינו חסד פשוט הנקרא חסד שבחסד.

והנה התיקון כולל שני ענינים. הראשון הוא שתהיה התכללות של חסד בגבורה ושל גבורה בחסד. כלומר, שהחסד לא יהיה רק בחינה אחת, היינו חסד פשוט, הנקרא חסד שבחסד.

וכן הגבורה לא יהיה רק בחינה א' היינו גבורה שבגבורה וזהו פ"י עולם הנקודים שכל ספירה היה רק בחי' נקודה א' לבד שהוא מהות א' לבד חסד

וכן הגבורה לא תהיה רק בחינה אחת, היינו גבורה שבגבורה — וזהו פירוש "עולם הנקודים": כל ספירה הייתה רק בבחינת נקודה אחת בלבד, מהות אחת בלבד, חסד

וכן גבורה, אלא שהחסד עצמו יהיה ג"כ כלול מששה מדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] נה"י [נצח הוד יסוד] וכן הגבורה תהיה כלולה מכל הו"ק [הו' קצוות] או כל אחד יהיה כלול משבע מדות

וכן גבורה; אלא שהחסד עצמו יהיה כלול גם משש המדות — חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד ויסוד — וכן הגבורה תהיה כלולה מכל שש הקצוות; או שכל אחת תהיה כלולה משבע מדות

(עמ"ש לקמן בביאור ע"פ אלה מסעי שלפעמים ההתכללות מששה ופעמים משבעה ופעמים כ"א [כל אחד / כל אחת] כלול מע"ס [מעשר ספירות]),

(ראה מה שכתוב להלן בביאור על הפסוק "אלה מסעי", שלפעמים ההתכללות היא משש, לפעמים משבע, ולפעמים כל אחת כלולה מעשר הספירות),

ולכן עי' יוכלו להיות משגיחין אפ"ן באפ"ן כי החסד שבגבורה וגבורה שבחסד קרובים להיות שוים ועי' יוכלו להתחבר ולהזדווג יחד החסד עם הגבורה (וכמ"ש בד"ה ואשה כי תזריע כו'),

ולכן, על ידי כך יוכלו להביט פנים אל פנים, שכן החסד שבגבורה והגבורה שבחסד קרובים להיות שוים, ועל ידי כך יוכלו להתחבר ולהזדווג יחד החסד והגבורה (כמו שכתוב במאמר המתחיל "ואשה כי תזריע" וכו'),

וזהו ענין התיקון שבבחי הכלים והוא ע"י המשכת המוחין כנ"ל במשל שע"י גילוי והמשכת החכמה בהמדות נעשה התכללות המדות שהם הכלים.

וזהו ענין התיקון שבבחינת הכלים, והוא נעשה על ידי המשכת המוחין, כפי שנזכר לעיל במשל: על ידי גילוי והמשכת החכמה אל המדות, המדות — שהן הכלים — נעשות כלולות זו בזו.

והבי' הוא באורות שע"י ריבוי הכלים מחזיק האור יותר שהשבירה היתה מפני מיעוט הכלים שלא היו יכולים לסבול האור.

והשני הוא באורות: על ידי ריבוי הכלים, הכלי יכול להכיל את האור יותר, שכן השבירה אירעה מפני מיעוט הכלים, שלא יכלו לסבול את האור.

משא"כ ע"י ריבוי הכלים כנ"ל ע"י ההתכללות שמתחלה היה הכלי רק בבחי' נקודה לבד ובתיקון נתגדלה ונתרבה להיות כלולה מעשר בחי',

אך על ידי ריבוי הכלים, כאמור, הנעשה באמצעות ההתכללות — שהרי בתחילה היה הכלי בבחינת נקודה בלבד, ובתיקון הוא גדל והתרבה עד שנכללו בו עשר בחינות —

לכן ע"י מחזיקים האור יותר (ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בביאור על פסוק וקבל היהודים כו' בפי' שהקדימו נעשה לנשמע), ועיקר התיקון הוא ע"י האורות שהאורות הם המחברים וכוללים ע"י ריבוי הארתם ולא עוד

לכן, באמצעות זאת, הכלים יכולים להכיל אור רב יותר. (ראו גם מה שנכתב לעיל בביאור הפסוק "וקבל היהודים" וכו', בענין הקדמת "נעשה" ל"נשמע"). עיקר התיקון נעשה באמצעות האורות, שכן האורות הם המחברים והכוללים [את הכלים] זה בזה, באמצעות ריבוי ההארה שלהם; ולא זו בלבד,

אלא דאחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה כו' (דהיינו שזה גופא שיהיו הכלים בהתכללות אמיתית הוא ע"י שנמשך בהם אור ה' ביטול מבחי' שם מ"ה ע"ד עושה שלום במרומיו כו' וכמ"ש בפי' יתרו בד"ה

אלא שהם אף "החליפו את מקומם": אור החסד בכלי הגבורה וכו'. (כלומר, עצם העובדה שהכלים נכללים זה בזה באמת מתאפשרת באמצעות אור של ביטול הנמשך לתוכם מבחינת שם מ"ה, בדומה ל"עושה שלום במרומיו" וכו'; וכפי שנכתב בפרשת יתרו, במאמר הפותח במילים

להבין ענין האבות הן הן המרכבה, שלהיות התכללות הג' קוין והתחברותן כו' צ"ל הארה והמשכה מבחינה עליונה ששם בטלים אלו השני הפכיים כו' וזהו בחי' שם מ"ה [שם מ"ה] ע"ש, והיינו כמ"ש בפ' אמור ביאור דפסוק והניף הכהן

"להבין ענין האבות הן הן המרכבה": כדי שתהיה הכללה של שלושת הקווים וחיבור ביניהם וכו', נדרשת הארה והמשכה מבחינה עליונה, שבה שני ההפכים האלה בטלים וכו'; וזהו בחינת שם מ"ה, עיינו שם. וכך גם נכתב בפרשת אמור, בביאור הפסוק "והניף הכהן

אותם שיש ב' בחי' התכללות, האי מצד המשכת המוחין במדות והב' ע"י גלוי האור אח"כ מבחינת שלימותא דכולא כו' וזהו ענין שעיקר התיקון הוא ע"י האורות כו' שר"ל [שרוצה לומר] שע"י נעשה התיקון וההתכללות ביתר שאת כמ"ש [כמה שכתוב שם].

אותם, שיש שתי בחינות של הכללה: הראשונה, מכוח המשכת המוחין במדות; והשנייה, באמצעות גילוי האור לאחר מכן מבחינת שלימותא דכולא וכו'. וזהו ענין "עיקר התיקון הוא באמצעות האורות" וכו' — כלומר, על ידי כך התיקון וההכללה נעשים ביתר שאת, כפי שנכתב שם.

גם אפשר לומר כי ב' בחי' אלו זהו עצמו פ"י משגיחין אפין באפין דכולל ג"כ ב' ענינים האי שהמדות עצמן נעשו פב"פ [פנים בפנים] חסד עם גבורה וזהו ענין התיקון שבבחי' הכלים שהחסד נעשה כלול מגבורה וגבורה מחסד וע"י מתחברים החו"ג [החסד וגבורה] יחד פב"פ [פנים בפנים].

אפשר גם לומר ששתי הבחינות האלה הן עצמן פירוש "משגיחין אפין באפין", הכולל אף הוא שני ענינים. הראשון הוא שהמדות עצמן נעשו פנים בפנים, חסד עם גבורה; זהו ענין התיקון שבבחינת הכלים: החסד נכלל בגבורה והגבורה בחסד, ועל ידי כך החסד והגבורה מתחברים יחד פנים בפנים.

והפ"י הב' במשגיחין אפין באפין איתא בביאור האריז"ל [האריז"ל זכרנו לברכה] שם וז"ל [וזה לשונו] ומ"מ עיקר השגחת אפין באפין היינו עתיקא בז"א כדבעינן למימר לקמן בעז"ה [בעזרת השם] עכ"ל [עד כאן לשונו].

ואילו הפירוש השני ל"משגיחין אפין באפין" מובא בביאור האריז"ל שם, ואלה דבריו: "ומכל מקום עיקר השגחת אפין באפין היינו עתיקא בז"א, כדבעינן למימר לקמן בעזרת ה'". כאן מסתיים הציטוט.

וזהו ענין התיקון באורות שהשגחת עתיקא בז"א היינו המשכת אורות עליונים כי הכתר הוא הממוצע המחבר וממשיך הארת המאציל א"ס ב"ה בנאצלים כו'.

וזהו ענין התיקון שבאורות: השגחת עתיקא בז"א היא המשכת אורות עליונים, שכן כתר הוא הממוצע המחבר וממשיך את הארת המאציל, אין סוף ברוך הוא, אל הנאצלים וכו'.

והנה כמ"כ [כמו כן] בנפש יש ב' בחי' אלו תיקון והתכללות הכלים ואחר כך על ידי זה ריבוי האור והוא כמ"ש בד"ה אם לא תדעי לך היפה כו' ביאור ענין ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה ורחל היא כנס"י [כנסת ישראל].

והנה גם בנפש יש שתי בחינות אלה: תיקון והכללה של הכלים, ולאחר מכן, בעקבות זאת, ריבוי האור. וכך נכתב במאמר הפותח במילים "אם לא תדעי לך היפה" וכו', בביאור העניין "ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה"; ורחל היא כנסת ישראל.

וענין יפ"ת [יפת תאר] היינו עד"מ תיקון ציור אברי הנפש כמ"ש נעשה אדם בצלמנו שיתארו בהן כל המדות בשלימותן וביופיין כמו שהם למעלה בעולם התיקון דהיינו התכללות המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] ומודומ"ע [ומחשבה דבור ומעשה] וכמ"ש לקמן ע"פ אלה מסעי מענין התכללות המדות בעבודת ה'.

וי"פת תואר" פירושו, בדרך משל, תיקון צורת איברי הנפש, כמו שכתוב: "נעשה אדם בצלמנו" — שכל המדות יקבלו בהם צורה בשלמותן וביופיין, כפי שהן למעלה בעולם התיקון. כלומר, שהמדות ייכללו זו בזו: אהבה ויראה, מחשבה, דיבור ומעשה, כפי שכתוב בהמשך על הפסוק "אלה מסעי", בענין התכללות המדות בעבודת ה'.

וכי"ז [וכל זה] הוא תיקון הכלים ונקי' יפ"ת [יפת תאר] ועי"ז יבא אח"כ לבחי' יפת מראה שהוא בחי' רעותא דליבא שהוא בחי' הארה מפנימית אור א"ס ב"ה והוא בחי' אור השורה בכלים הנ"ל וכי"ז [וכל זה] הוא עי"י הדעת וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן בענין יעשה שלום לי כו'.

כל זה הוא תיקון הכלים, והוא נקרא "יפת תואר". באמצעותו מגיעים לאחר מכן לבחינת "יפת מראה", שהיא רעותא דליבא — רצון הלב — הארה מפנימיות אור אין סוף ברוך הוא; זו בחינת האור השורה בכלים האמורים. כל זה נעשה באמצעות דעת, כפי שיתבאר בהמשך בעניין "יעשה שלום ליי" וכו'.

וכן בנפש שכדי להיות המשכת רעו"ד [רעותא דליבא] הוא עי"י דעת עליון כמשי"ל [כמה שכתוב לעיל] ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות כו' (ועמ"ש ע"פ ויקהל משה).

וכך גם בנפש: כדי שתימשך רעותא דליבא, הדבר נעשה באמצעות דעת עליון, כפי שהוסבר לעיל על הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות" וכו'. (וראו גם מה שכתוב על הפסוק "ויקהל משה").

וגם כי דעת הוא המשכת הפנימית שהוא בחי' האור ולכן איתא משה משה לא פסיק טעמי" [טעמיה] שבחינת האור הוא אלקות גם בבי"ע

ועוד, דעת היא המשכת הפנימיות, שהיא בחינת האור. לכן נאמר: "משה משה לא פסיק טעמיה" — אין הפסק בטעם שבין שני השמות — משום שבחינת האור היא אלקות גם בבריאה, ביצירה ובעשיה,

כמו באצילות כמ"ש במ"א בביאור דואלה המשפטים וכן איתא בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג [פרק ג'] שהדעת אינו אלא בית קיכול לאלו האורות כו'.

כמו באצילות, כפי שמוסבר במקום אחר בביאור "ואלה המשפטים". וכך נאמר גם בפרי עץ חיים, שער הלולב, פרק ג, שדעת אינה אלא בית קיכול לאורות האלה וכו'.

וזהו ענין ימינך ה' נאדרי בכח שמאלא אתכליל בימינא ימינך ה' תרעץ אויב הוא להיפך (ועיי' [ועיינ'] בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] על הזהר בשלח דנ"ב ע"ב).

וזהו פירוש "ימינך ה' נאדרי בכח": השמאל נכלל בימין. "ימינך ה' תרעץ אויב" — זהו ההפך. (וראו פירוש הרמ"ז על הזהר, בשלח, דף נ"ב ע"ב).

והנה מדין הוא משרש התהו קודם התיקון דלא הוו משגיחין אפין באפין ל כן בא יתרו כהן מדין קודם מ"ת [מתן תורה] וכמ"ש בזהר ר"פ יתרו (דס"ז ע"ב)

מדין נובע משורש התהו שלפני התיקון, שבו "לא הוו משגיחין אפין באפין". לכן יתרו, כוהן מדין, בא לפני מתן תורה, כפי שכתוב בזהר בתחילת פרשת יתרו (דף ס"ז ע"ב),

דלא אתיהבת אורייתא עד לבתר דאתי יתרו ואודי והיינו משום כי התורה היא התיקון וכמ"ש ה' יברך את עמו בשלום וצריך להיות ביטול בחי' מדין:

כלומר, "לא ניתנה תורה עד לאחר שבא יתרו והודה". הטעם לכך הוא שהתורה היא התיקון, כפי שכתוב: "ה' יברך את עמו בשלום"; ונדרש ביטול של בחינת מדין.

4 ב והנה שרש התיקון הוא להיות גילוי שם הוי"ו הוא חכמה בחי' ברק כי ישת חשך סתרו הוא כתר

ב. והנה שורש התיקון הוא גילוי שם הוי"ו: הוי"ו היא חכמה, בחינת הברק, שכן "ישת חושך סתרו" — זהו כתר.

וזהו ענין אילתא דדלגא לטורי חשוכא עיין בזהר פ' פנחס (דרמ"ט) שהוא בחי' מלי שנכלל בכתר וזהו עניינה של "אילתא דדלגא לטורי חשוכא" (ראו בזהר, פרשת פינחס, דף רמ"ט), שהיא בחינת מלכות הנכללת בכתר;

כי מגלה עמוקות מני חושך שע"ס [שעשור ספירות] שהם בגילוי הם למעלה בהעלם ג"כ וגם כל ההתכללות חסד שבחסד כו'

כי "מגלה עמוקות מני חושך": עשר הספירות המתגלות קיימות גם למעלה בהעלם, וכן כל ההתכללות שבהן — חסד שבחסד וכו' —

הכל היה בהעלם תחילה ושם נקי טורי חשוכא, ובנקודים הוא הגילוי והיינו שהגילוי הוא רק בחי' נקודה והשאר הוא בהעלם ומבחינת החשך של הכתר הוא גילוי החכמה כברק

הכול היה תחילה בהעלם, ושם הוא נקרא "טורי חשוכא". ובנקודים בא הגילוי; כלומר, הגילוי הוא רק בבחינת נקודה, והשאר נותר בהעלם. ומבחינת החושך שבכתר מתגלה חכמה כברק

(ולכן נקודות הוא בחכמה כמ"ש בפרדס שער הנקודות כי גילוי החכמה מההעלם של הכתר הוא כמשל גילוי הנקודה אחת וכמשל הברק המבריק מתוך החושך ועמ"ש מענין זה בביאור ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה כו' ע"ש) ונקי בזהר נקודה בהיכלא.

(ולכן הנקודות הן בחכמה, כמבואר בפרדס, שער הנקודות: גילוי חכמה מן ההעלם של כתר דומה לגילוייה של נקודה אחת, ולברק המבריק מתוך החושך; וראו מה שנכתב בעניין זה בביאור על הפסוק "וידבר אלקים את כל הדברים האלה" וכו', עיינו שם.) ובזהר היא נקראת "נקודה בהיכלא".

היכלא הוא בחינת בינה דאימא מקננא בכורסיא ונקי אלקים חיים ומלך עולם ויש לה התפשטות אורך ורוחב

ה"היכלא" היא בחינת בינה — "אימא מקננא בכורסיא" — והיא נקראת "אלקים חיים ומלך עולם", ויש לה התפשטות באורך וברוחב;

אך החכמה הוא בחי' נקודה בלבד דהיינו כמו למשל בשעה שהאדם מתבונן בלמודו נופל לו שכל חדש שהשכל ההוא אינו

ואילו חכמה היא בחינת נקודה בלבד. כלומר, למשל, כאשר אדם מעיין בלימודו ונופל לו רעיון חדש, אותו רעיון אינו

אלא נקודה והוא ברק המבריק בתוך רוח בינתו המתפשט באורך ורוחב בהיכלא, והמחבר להיות נקודה בהיכלא הוא הדעת,

אלא נקודה, והיא ברק המבריק בתוך רוח הבינה שלו, המתפשטת לאורך ולרוחב ב"היכלא". והמחבר ביניהם, כדי שתהיה "נקודה בהיכלא", הוא דעת,

כי הדעת הוא עולה עד קרומא דאורא, ואורא שלפני הקרומא דחפא על מו"ס [מוחא סתימאה] כו' שהוא מעצמות אור א"ס כמו במשל להיות נובע השכל מלמעלה מהשכל ועי"ז חבור חו"ב [חכמה ובינה] תריין ריעין כו'.

שכן הדעת עולה עד הקרום של האוויר; והאוויר שלפני הקרום המכסה על מוחא סתימאה, וכו', הוא מעצמות אור אין סוף, כמו במשל שבו השכל נובע מלמעלה מן השכל; ועל ידי כך מתחברים חכמה ובינה, "שני רעים", וכו'.

(פי' כי הנה עד"מ כשאדם משכיל ומחדש איזו השכלה חדשה זהו המשכה שנמשך ממקור השכל הנקרא משכיל, ולפעמים אין נופל לו שכל מלמעלה מהשכל, א"כ בהכרח לומר שיש דבר שלמעלה מבחי' המקור השכל המשכיל

(הכוונה היא, בדרך משל: כאשר אדם משכיל ומחדש איזו השכלה חדשה, הרי זו המשכה הנמשכת ממקור השכל, הנקרא משכיל, כלומר מי שמשכיל; ולפעמים לא עולה בדעתו רעיון מלמעלה מן השכל. אם כן, מוכרחים לומר שיש דבר שלמעלה מבחינת מקור השכל, המשכיל,

שהוא המקשרו ומחברו לבא לידי גילוי בשכל לפעמים כך ולפעמים כך. והנה מקור השכל הנקי משכיל זהו הנקי ח"ס [חכמה סתימאה].

המקשר אותו ומחבר אותו כדי שיוכל להתגלות בשכל, לפעמים כך ולפעמים כך. והנה מקור השכל, הנקרא משכיל, הוא הנקרא חכמה סתימאה.

והבחי' שלמעלה מזה זהו בחי' אורא שעל קרומא דחפא על מו"ס [מוחא סתימאה] שהוא המקשר ומחבר ח"ס [חכמה סתימאה] לבא לידי גילוי כו' ומה שנק' אורא י"ל [יש לומר] שיוכן עם מ"ש בפי' מקץ בדי"ה נר חנוכה כו' מזוזה מימין כו' ע"ש בענין אור ואור.

והבחינה שלמעלה מזה היא בחינת האוויר שמעל לקרום המכסה על מוחא סתימאה, והוא המקשר ומחבר את חכמה סתימאה כדי שתתגלה, וכו'. ואת הטעם לכך שהוא נקרא אוויר אפשר להבין מתוך מה שנכתב בפרשת מקץ, בדרוש המתחיל "נר חנוכה", וכו', "מזוזה מימין", וכו'; עיינו שם בענין אור ואוויר.

והנה באורא הוא הארת בחי' דעת דע"י [דעתיק יומין]. וז"ש [וזהו שכתוב] ששם שרש הדעת ולכן יש ג"כ ביכולתו של הדעת דאצילות לחבר חו"ב [חכמה ובינה] שהוא בחי' נקודה בהיכלא כי שרשו גבוה מאד כנ"ל. ועיין עוד מענין הדעת בזהר הרקיע)

והנה באוויר מאירה הארה מבחינת דעת דעתיק יומין. וזהו שנאמר ששם שורש הדעת; ולכן גם לדעת דאצילות יש יכולת לחבר את חכמה ובינה, שהן בחינת "נקודה בהיכלא", מפני ששורשה גבוה מאוד, כנזכר לעיל. ועיינו עוד בענין הדעת בזהר הרקיע)

(ס"פ תרומה בדף קס"ו) ועמ"ש מזה ג"כ בביאור ע"פ אני ה' אלקיכם דפ' ציצית וע"פ לכבתני אחותי כלה והוא ענין עסק התורה לשמה לשם התורה להיות התורה בבחי' חכמה והוי' בחכמה כו'

(בסוף פרשת תרומה, בדף קס"ו). ועיינו גם במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "אני הוי' אלקיכם" שבפרשת ציצית, ועל הפסוק "לכבתני אחותי כלה". וזהו ענין העיסוק בתורה לשמה, לשם התורה, כדי שהתורה תהיה בבחינת חכמה, ו"הוי' בחכמה", וכו',

וכמ"ש בזהר דוד קשיר אורייתא דלעילא עם קוב"ה [קודשא בריך הוא] אורייתא דלעילא חכמה עילאה וקשיר בקוב"ה [בקודשא בריך הוא] להיות בו השראת אור א"ס שזהו ענין מגלה עמוקות מני חשך כנ"ל. וכמו שכתוב בזהר: "דוד קשר את התורה שלמעלה עם הקדוש ברוך הוא". התורה שלמעלה היא חכמה עילאה, והוא קשר אותה עם הקדוש ברוך הוא כדי שתשרה בה הארה של אור אין סוף; וזהו ענין "מגלה עמוקות מני חושך", כנזכר לעיל.

5 וזהו או יחזיק במעוזה יעשה שלום לי שלום יעשה לי פי' יעשה שלום לי הוא שלום בפמשמ"ע [בפמליא של

מעלה] היינו חיבור חו"ב [חכמה ובינה] שהם י"ה ע"י התורה

וזהו [פירוש] "או יחזיק במעוזה, יעשה שלום לי; שלום יעשה לי". פירוש "יעשה שלום לי" הוא שלום בפמליה של מעלה, כלומר חיבור חכמה ובינה, שהן י"ה, באמצעות התורה,

שהוא בחי' דעת עליון העושה שלום העליון הנ"ל והוא ע"י המשכת אור א"ס מלמעלה מעלה מהחכמה שיהיה נמשך בחו"ב [בחכמה ובינה] ועמ"ש במ"א בענין כיריעות שלמה.

שהיא בחינת דעת עליון, העושה את השלום העליון הנזכר לעיל; והדבר נעשה באמצעות המשכת אור אין סוף מלמעלה מעלה מהחכמה, כדי שיימשך בחכמה ובינה. ועיין מה שנכתב במקום אחר בענין "כיריעות שלמה".

6 והנה מבחי' שלום העליון נעשה ג"כ שלום התחתון כדכתיב כי אל דעות הוי' ב' דעות דעת עליון המחבר חו"ב [חכמה ובינה] ודעת תחתון המחבר המדות להיות התכללות המדות חסד שבגבורה וגבורה שבחסד

והנה, מבחינת השלום העליון נמשך גם השלום התחתון, ככתוב: "כי הוי' אל דעות" — שתי בחינות של דעת: דעת עליון, המחברת חכמה ובינה, ודעת תחתון, המחברת את המדות, כדי שתהיה ביניהן התכללות — חסד שבגבורה וגבורה שבחסד.

וזהו ענין ההתכללות המבואר למעלה שלא יהיו המדות בבחי' ענפין מתפרדין אלא בבחי' התכללות לאכללא שמאלא בימינא והיינו ע"י המשכת המוחין בהם.

וזהו ענין ההתכללות שהוסבר לעיל: שהמדות לא יהיו בבחינת "ענפים נפרדים", אלא בבחינת התכללות, "לכלול את השמאל בימין"; והדבר נעשה על ידי המשכת המוחין לתוכן.

וביאור זה למעלה היינו כי יש גבורה בלא חסד כמו דור המבול שנענשו בשביל חטאם ולא בשביל תיקונם

והביאור בזה למעלה הוא שיש גבורה בלי חסד, כמו בדור המבול, שנענשו בגלל חטאם ולא כדי לתקן אותם,

שהרי אין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא] וכן אנשי סדום מבול של אש ואין להם חלק לעוה"ב [לעולם הבא]

שהרי אין להם חלק לעולם הבא; וכן אנשי סדום — מבול של אש — ואין להם חלק לעולם הבא.

(והיינו כמ"ש במ"א שהמבול היה שרשו מעולם התהו ע"ש ובתהו לא היו התכללות המדות ע"כ היה הגבורה כמו שהיא כו')

(וזהו כפי שמבואר במקום אחר, ששורש המבול היה מעולם התהו — עיינו שם; ובעולם התהו לא הייתה התכללות של המדות, ולכן הגבורה הייתה כפי שהיא, וכו').

וכן מצרים ומ"מ נאמר באבוד רשעים רנה שנצמח מזה תיקון לעולם שהעולם נהנה כו' אבל לגבי הן עצמן נק' גבורה בלי חסד.

וכן מצרים. ואף על פי כן נאמר: "באבוד רשעים רינה", שכן מכך צמחה תועלת לעולם ותיקון לעולם, והעולם נהנה וכו'; אבל ביחס אליהם עצמם, הדבר נקרא גבורה בלי חסד.

אבל כי אשר יאהב ה' יוכיח יסורים של אהבה הם כמו שמרחיצין את הקטן לטובתו ולא בשביל החטא

אבל "כי את אשר יאהב ה' יוכיח": ייסורים של אהבה הם כמו רחיצת ילד קטן לטובתו, ולא בגלל החטא,

כי החטא נמחל בלא"ה [בלאו הכי] רק שצריך לתקן כו' ותיקון זה הוא מבחי' התכללות הגבורה בחסד והוא ע"י מוחין

שכן החטא נמחל ממילא, ורק צריך לתקן וכו'. תיקון זה נובע מבחינת התכללות הגבורה בחסד, והוא נעשה באמצעות המוחין,

כי נה"י [נצח הוד יסוד] דאימא הן מוחין לז"א וע"י התורה מביא תוספת מוחין היינו ע"י שמתחלה יעשה שלום לי חיבור או"א [אבא ואימא] ואח"כ שלום יעשה לי שמאו"א [שמאבא ואימא] נעשו

שכן נצח, הוד ויסוד של אימא הם המוחין של ז"א, ועל ידי התורה ממשיכים מוחין נוספים. כלומר, תחילה יעשה שלום ליי" — חיבור אבא ואמא; ואחר כך "שלום יעשה ליי" — שאבא ואמא נעשים

מוחין לז"א להיות התכללות הו"ק [הוי קצוות] שהמשכה זו הוא ג"כ ע"י התורה שבה ועל ידה ממשיכים ממוחין דאו"א [דאבא ואימא] בז"א כמ"ש בד"ה השמים כסאי ובד"ה באתי לגני.

מוחין לז"א, כדי שתהיה התכללות של שש הקצוות; גם המשכה זו נעשית באמצעות התורה, שעל ידה ודרך התורה ממשיכים מהמוחין של אבא ואמא אל ז"א, כפי שנכתב במאמר המתחיל "השמים כסאי" ובמאמר המתחיל "באתי לגני".

וזהו שאמר רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין כדאיתא (פ"ד דסוכה דמ"ה ע"ב וכו' איתא ברבות נח פל"ה).

וזהו [פירוש] דבריו של רבי שמעון בר יוחאי: "יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין", כפי שמוכח (בפרק ד של סוכה, דף מה ע"ב; וכעין זה מובא ברבות, נח, פרק לה).

והיינו מפני רבוי מוחין דגדלות שהמשיך ושהיה תורתו אומנתו ומצד שרש מעלת נשמתו שהיה מעלה מ"ן [מ"ן נוקבין] בבחי' גבוה מאד ובהמשכת מוחין

והיינו מפני ריבוי המוחין דגדלות שהמשיך, ומפני שתורתו הייתה אומנותו, וכן מכוח שורש נשמתו הנעלה, שבזכותו העלה מ"ן מבחינה גבוהה מאוד. ובהמשכת המוחין

דגדלות מעצמות חכמה עילאה שלמעלה מהחכמה כפי שמתלבשת במדות מתבטלים כל הדינים כו' זהו יתגדל ויתקדש שמיה רבא ועתה יגדל נא כח אד' וכמ"ש במ"א.

דגדלות מעצם החכמה העילאה, שלמעלה מהחכמה כפי שהיא מתלבשת במדות, מתבטלים כל הדינים וכו'. זהו יתגדל ויתקדש שמיה רבא, וכן "ועתה יגדל נא כח אד'", כפי שנתבאר במקום אחר.

7 ועיין מענין יעשה שלום לי כו' בפי' במדבר קי"ח א' ובפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפי' ויקרא די"ד ע"ב ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו את בניי [בני ישראל] גבי

ועיינו בעניין יעשה שלום ליי" כו' בזוהר, פרשת במדבר, קי"ח ע"א, ובפירוש הרמ"ז שם, וכן בפרשת ויקרא, דף י"ד ע"ב; וראו גם מה שכתוב בביאור על הפסוק "כה תברכו את בני ישראל", בעניין

ענין וישם לך שלום וע"פ ביום השמיני עצרת, ולכאורה היה אפשר לומר שבי בחי שלום אלו זהו ענין
בי בחי שבתיקון הנזכר למעלה דהיינו התכללות הכלים ומה שעייז מחזיק רבוי אור,

"וישם לך שלום", ועל הפסוק "ביום השמיני עצרת". לכאורה אפשר היה לומר ששתי בחינות השלום האלה הן שתי
הבחינות בתיקון שהוזכר לעיל: התכללות הכלים, והעובדה שבזכותה הכלי מחזיק רבוי אור;

ולכן זהו עיי בחי דעת עליון ודעת תחתון וא"ש [ואתי שפיר] לפמ"ש [לפי מה שכתוב] במ"א בביאור ע"פ מים
רבים שדעת תחתון הוא דעת המתפשט לתוך

ולכן הדבר נעשה באמצעות בחינות דעת עליון ודעת תחתון. הדברים מתיישבים לפי מה שנכתב במקום אחר,
בביאור על הפסוק "מים רבים", שדעת תחתון היא הדעת המתפשטת לתוך

המדות להמשיך בהם הארת חו"ב [חכמה ובינה] ומבואר לעיל שעיי שהמדות מתנהגים עיי המוחין חו"ב
[חכמה ובינה] עיי נעשה התכללות המדות והוא תיקון והתכללות הכלים וזהו ענין שלום בפמ"ש
[בפמליא של מטה].

המדות, כדי להמשיך לתוכן את הארת חכמה ובינה. ומבואר לעיל, שכאשר המדות מונהגות על ידי מוחין, חכמה
ובינה, נוצר מכך שהמדות כוללות זו את זו; זהו תיקון והתכללות הכלים, וזהו ענין השלום בפמליה של מטה.

8 ודעת עליון הוא הנמשך מבחי כתר וממשיך מבחי כתר בחו"ב [בחכמה ובינה] וחו"ג [וחסד וגבורה] כו' ע"ש.
וזהו ענין המשכת תוספת אורות חדשים וזהו ענין שלום בפמליא של מעלה.

ודעת עליון היא זו שנמשכת מבחינת כתר, וממשיכה מבחינת כתר לחכמה ובינה ולחסד וגבורה וכו'; עיינו שם. זו
המשכת תוספת של אורות חדשים, וזהו ענין השלום בפמליה של מעלה.

ועוד דמבואר בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ז [פרק ז'] דחכמה נק' חיוהי והמדות וגם בינה נק' גרמוהי, וחיוהי
היינו אור וגרמוהי היינו כלים כו' וכמ"ש במ"א

ועוד, מבואר בעץ חיים, שער 41, פרק 7, שחכמה נקראת "חיותיו", והמדות וגם בינה נקראות "כליו"; "חיותיו"
פירושו אור, ו"כליו" פירושו כלים וכו', כפי שנכתב במקום אחר;

דהיינו לפי שבחכמה גם הכלי הוא בבחי' בטול לגמרי כח מ"ה [מה] כו' כמ"ש בס"ב [בספר של בינונים]
פל"ה בהג"ה [בהגהה], מיהו אינו מיושב לפי לי' [לשון] הפסוק דמשמע שמתחלה נעשה שלום העליון
ואח"כ שלום התחתון

כלומר, משום שבחכמה גם הכלי נמצא בביטול גמור, בכוח מה וכו', כפי שנכתב בספר של בינונים, פרק 35,
בהגהה. אולם פירוש זה אינו מתאים ללשון הפסוק, שממנה משמע שתחילה נעשה השלום העליון, ואחר כך השלום
התחתון;

אלא העיקר כמ"ל [כמה שכתוב לעיל] שהוא ענין המשכת האור תחלה בבחינת י"ה ואח"כ נמשך ג"כ
בבחי' המדות ו"ה ועמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני" [בני ישראל],

אלא העיקר הוא כפי שנכתב לעיל: מדובר בהמשכת האור תחילה בבחינת י"ה, ואחר כך הוא נמשך גם בבחינת
המדות, ו"ה. ועיינו במה שנכתב בביאור על הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל";

ועי"ל [ועוד יש לומר] דע"י המצות נעשה תיקון הכלים וע"י התורה ממשיכים האור וכמ"ש כי נר מצוה
ותורה אור ועמ"ש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה כו':

ועוד אפשר לומר שעל ידי המצוות נעשה תיקון הכלים, ועל ידי התורה ממשיכים את האור, ככתוב: "כי נר מצוה
ותורה אור". ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "ראיתי והנה מנורת זהב כולה" וכו'.

9 ג והנה כמו שהוא ענין התיקון למעלה להיות ההתכללות. כך הוא ג"כ בנפש דענין התכללות חו"ב
[חכמה ובינה] הוא בחי' מוחא וליבא שהם בעצם שני הפכים

3. כשם שהתיקון למעלה הוא שתהיה התכללות, כך גם בנפש. התכללות חכמה ובינה היא בחינת מוח ולב, שהם
במהותם שני הפכים,

כמו שאנו רואים שברשפי אש הלב מתמעט המוח ר"ל [רוצה לומר] ההשגה ועומק ההתבוננות ובמוח
מתמעט אש הלב וצ"ל התכללות להיות מוח שליט על הלב

כפי שאנו רואים, כאשר הלב בוער ברשפי אש, המוח — כלומר ההשגה ועומק ההתבוננות — נחלש, ואילו כאשר
המוח פועל, אש הלב נחלשת. וצריכה להיות התכללות, כך שהמוח ישלוט על הלב;

דהיינו שיהא הלב נכנע למוח ומתנהג ע"פ הנהגת המוח כו' להיות ובכל נפשך אליך ה' נפשי אשא,

כלומר, שהלב יכנע למוח ויתנהל לפי הכוונת המוח וכו', כדי שיהיה "ובכל נפשך", "אליך הוי' נפשי אשא".

והיינו ע"י עסק התורה ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסית"ך ועי"ז ממשיכים מן המוח אל הלב ע"י עסק התורה לשמה גילוי אור א"ס בחכמה.

והדבר נעשה באמצעות העיסוק בתורה: "ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסית"ך". באמצעות כך ממשיכים מן המוח אל הלב, על ידי עיסוק בתורה לשמה, את גילוי אור אין סוף שבחכמה.

10 וזהו ענין השלום וחיבור חו"ב [חכמה ובינה]. וענין ההתכללות במדות כי המדות הן מעה"ד [מעץ הדעת]

טו"ר [טוב ורע] כי בחזה דז"א מסתיים יסוד אימא שם מתחיל בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע]

והתכללות המדות להיות כלולים בטוב הוא ע"י התורה

וזהו ענין השלום והחיבור בין חכמה ובינה. ובענין ההתכללות במדות: המדות הן מעץ הדעת טוב ורע, שכן בחזה של ז"א מסתיים יסוד אימא, ושם מתחילה בחינת עץ הדעת טוב ורע; התכללות המדות, כך שיהיו כלולות בטוב, נעשית באמצעות התורה,

שהיא להבדיל בין הטמא וכו' והיא המברר כו' ובירור המדות הוא ע"י המוחין כי ע"י תוספת מוחין נעשה התכללות ומוחין נמשכו מבחי' אבא.

שעניינה להבדיל בין הטמא וכו', והיא המבררת וכו'. בירור המדות נעשה באמצעות המוחין, שכן תוספת מוחין מביאה להתכללות; והמוחין נמשכים מבחינת אבא.

11 ולכן כתיב נקום נקמת בני"י [בני ישראל] מאת המדינים אחר תאסף שלא היה יכול להיות מלחמה זו רק

בימי משה

לכן נאמר: "נקום את נקמת בני ישראל מאת המדינים; אחר תיאסף", שכן מלחמה זו הייתה יכולה להתקיים רק בימי משה.

ולכן אף שנקנסה עליו עלה אל הר העברים כו' מ"מ המתינו לו עד שינקום והיינו כי משה הוא יסוד אבא ולכן נקרא מחוקק ותרגומו ספרא רבא וירא ראשית לו.

לכן, אף שכבר נגזר עליו "עלה אל הר העברים" וכו', בכל זאת המתינו לו עד שינקום. והטעם הוא שמשה הוא יסוד אבא, ולכן נקרא "מחוקק", והתרגום מתרגם זאת "ספרא רבא", וכן נאמר עליו: "וירא ראשית לו".

אלא שזכה לבינה והוצרך להיות התיקון על ידו דוקא [וזהו פי' מחוקק שהוא חקיקת ותיקון הכלים להיות ריבוי הכלים ועיי' יהי' [יהיה] ריבוי האור וכו' ועמ"ש ע"פ במחוקק במשענותם וע"פ אם בחקתי בד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים]].

אלא שהוא זכה גם לבינה, והתיקון היה צריך להיעשות דוקא על ידו. [וזהו פירוש "מחוקק": חקיקה ותיקון של הכלים, כדי שיהיו כלים רבים יותר, ועל ידי כך יהיה אור רב יותר וכו'. ועיינו במה שנכתב על הפסוק "במחוקק במשענותם" ועל הפסוק "אם בחוקותי", במאמר המתחיל "מבואר בעץ חיים".]

כי הנה המדינים הם מבחי' הפירוד שקודם התיקון עד דלא הוו משגיחין אפין באפין שלכן אריכות זמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] שמפני שנאת חנם

שהרי המדינים הם מבחינת הפירוד שקדם לתיקון, כאשר "לא היו משגיחים פנים בפנים"; ולכן ארך זמן החורבן של בית המקדש, שבא בגלל שנאת חנם.

כי בחורבן בית ראשון ע"י שהיה מז' עממין שהם סיגים דשבעה כלים דתהו שנשארו בבחי'

כי בחורבן בית ראשון, מכיוון שהדבר נבע משבעת העמים, שהם הסיגים של שבעת הכלים דתהו שנותרו בבחינת

סיגים לאחר התיקון והבירור כל מה שהוברר ונכלל בעולמות דקדושה, והם נשארו בבחי' סיגים, לכך לפי הכלי כך היה הגבול ימי שנותינו בהם שבעים שנה

סיגים לאחר התיקון והבירור של כל מה שהתברר ונכלל בעולמות הקדושה — והם נותרו בבחינת סיגים — לכן, בהתאם לכלי, כך היה גם הגבול: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה".

(ר"ל [רוצה לומר] דכמו שיש קצבה ודי לבירור נה"ב [נפש הבהמית] שבאדם על ידי ע' [שבעים] שנה שבהן יוכל האדם לברר הניצוצים שבנה"ב [שבנפש הבהמית] שנלקחה משמרים דז' מדות דתהו, וזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה וכמ"ש בפי' אם

(כלומר, כשם שיש שיעור קבוע שמספיק לבירור הנפש הבהמית שבאדם במשך שבעים שנה, שבמהלכן יכול האדם לברר את הניצוצות שבנפש הבהמית, שנלקחה משמרי שבע המידות דתהו — וזהו "ימי שנותינו בהם שבעים שנה", וכפי שנכתב בפרשת אם

בחוקתי בד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים] הנזכר לעיל, כך עד"ז היה די לתיקון העוונות שמחמתן נחרב הבית ראשון ג"כ במספר ע' [שבעים] שנה מטעם הנ"ל שלכירור הסיגים שנשתיירו מהכלים לאחר התיקון יש גבול ע' [שבעים] שנה לז' מדות כו'.

בחוקתי, במאמר המתחיל "מבואר בעץ חיים" הנזכר לעיל; כך, בדומה לכך, גם לתיקון העוונות שבגללם נחרב בית ראשון הספיקו שבעים שנה, מאותו טעם שנזכר לעיל: לכירור הסיגים שנותרו מן הכלים לאחר התיקון יש גבול של שבעים שנה, כנגד שבע המידות וכו'.

משא"כ שרש התיקון שיהיה מעולם התהו לעולם התיקון זה צריך זמן ארוך כו' וצ"ל בחי' משה יסוד אבא מקור התורה שכל התורה היא תורת משה וקודם מתן תורה בא יתרו להכניע א"ע [את עצמו]

לעומת זאת, שורש התיקון, המעבר מעולם התהו לעולם התיקון, דורש זמן רב וכו'. ונדרשת בחינת משה, יסוד אבא, מקור התורה, שהרי כל התורה היא תורת משה. ולפני מתן תורה בא יתרו להכניע את עצמו,

כי ה' יברך את עמו בשלום אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שלפני את עדל"ת [אתערותא דלתתא] כו' (ועיין מענין יתרו כהן מדין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ יתרו דס"ח א' ד"ה חמוי דיוסף כו' ע"ש בשם הלק"ת [הלקוטי תורה (להאריז"ל)])

כי "הוי' יברך את עמו בשלום": אתערותא דלעילא, שקדמה לה אתערותא דלתתא וכו'. (ועיינו בענין "יתרו כהן מדין", בפירוש הרמ"ז על הזוהר, בתחילת פרשת יתרו, דף ס"ח ע"א, בדיבור המתחיל "חמוי דיוסף" וכו'; ראו שם בשם ליקוטי תורה של האריז"ל.)

וזהו נקמת הוי' כי קודם התיקון בעולם התהו לא היה שמות אלו אהיה והוי' אלא קראן בשמות נוכראין כו' כמ"ש בזהר.

וזהו "נקמת הוי'": שכן לפני התיקון, בעולם התהו, לא היו השמות אהיה והוי'; אלא קרא להם בשמות זרים וכו', כפי שנכתב בזהר.

וענין לכל מטות ישראל והחלצו כולכם שכולם היו צריכים למלחמה זו להיות בבחי' התכללות שלכן היו בימי משה שבימי משה ובימי יהושע היו המלחמות בכללות ישראל ביחד משא"כ אח"כ יהודה יעלה כו'

וזהו ענין "לכל מטות ישראל" ו"היחלצו כולכם": כולם היו נחוצים למלחמה הזאת, כדי שיהיו במצב של התכללות. משום כך הדבר היה בימי משה, שכן בימי משה ובימי יהושע נלחם כלל ישראל יחד, ואילו לאחר מכן נאמר "יהודה יעלה" וכו',

שלא היו ביחד כי להיות התכללות כללות ישראל שהם וי"ק [וי קצוות] דז"א מחנה יהודה מזרחה כו'

כשלא היו יחד. שכן התכללות כלל ישראל, שהם שש הקצוות של ז"א — "מחנה יהודה מזרחה" וכו',

וראובן תימנה כו' ובשם אלקינו נדגול הוא ע"י מוחין דאבא שמשם היא ההתכללות יעשה שלום לי

שלום יעשה לי:

ו"ראובן תימנה" וכו', ו"בשם אלקינו נדגול" — נעשית באמצעות מוחין דאבא, שמהם באה ההתכללות: "יעשה שלום

לי, שלום יעשה לי".

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/matos/7

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק